

Miten sen nyt kertoisin – ra-toiminnan esittely lapsille

Jukka Heikinheimo, OH2BR
toimisto at sral.fi

Haluavatko lapset radioamatööreiksi? Miten lapset voisivat haluta sellaista, mistä he eivät tiedä mitään? Mennään vain kouluihin kertomaan kaikki harrastuksemme hyvät puolet – kyllä lapset sitten varmasti haluavat radioamatööriksi! Hetkinen - mietitäänpäs sittenkin hieman asiaa ennen kuin ilmoitetaan rehtorille, että olisimme tulossa huomenna käymään...

Leirikoulu on Liittomme ykkösprojekti

Viime vuonna leirikoulu onnistui yli kaikkien odotusten. Lyhyen, mutta intensiivisen opiskelun tuloksena 17 nuorta sai perusluokan pätevyystodistuksen. Oli ilo huomata, että viikon mittaan heistä hitsautui kiinteä tiimi. Leirikoulun jälkeen olen ollut yhteydessä leirikoulussa oppinsa saaneisiin nuoriin hameihin ja heidän vanhempiinsa. Keskusteluissa on tullut esille halu kehittyä radioamatöörin uralla ja rakentaa hyvä asema, pitää mielenkiintoisia yhteyksiä ja osallistua Liiton ja paikallisen kerhon tapahtumiin. Tulemme varmasti näkemään näitä nuoria Liiton eri tapahtumissa ja kuulemaan heitä bandilla. Kasvamassa on uusi, vireä radioamatöörisukupolvi.

Liiton hallitus on toimiston voimakkaasti tukemana päättänyt panostaa tänäkin vuonna leirikouluun. On porukalla mietitty ja myös päätetty uusista keinoista saada tieto radioamatööritoiminnasta niin monelle lapselle ja nuorelle kuin mahdollista. Tämän jutun tarkoituksena on auttaa lukijaa löytämään erilaisia tapoja lähestyä nuorta ja kertoa hänelle kiehtovasta harrasteestamme niin, että radiokärpänen pääsee puraisemaan. Ehkäpä jotkut 9-16-vuotiaat lapset ja nuoret päättävät esittelyn seurauksena tulla leirikouluun viettämään hauskan ja mielenkiintoisen viikon sekä samalla ikään kuin vahingossa saamaan perusluokan pätevyystutkintoon tarvittavat tiedot.

Laatu vai määrä

QRP-miehet tietävät, että pieni ja varsinkin pieni on kaunista. Pieni teho, pieni antenni, ei häiriöitä, helppo kuljettaa minne tahansa; listaa voisi jatkaa pitkälle. Miten sama voisi toteutua harrastuksen esittelyssä? Suuret suunnitelmat ovat varmaankin hienoja, onhan niihin uhrattu paljon ajatustyötä. Niiden pahin vika on valitettavasti siinä, että ne harvoin toteutuvat. Silloinkin kun upeat esittelyprojektimme vastoin odotuksia toteutuvat, ne voivat kääntyä hyvää tarkoitustaan vastaan: ne alkavat kyllästyttää kohderyhmää, kun liika on liikaa. Siksi kannattaisi ehkä kokeilla toisenlaista lähestymistapaa.

Olen itse monet kerrat todennut sähkötyksellä olevan lähes maaginen vetovoima lapsiin. Kirjoittaessani tätä juttua soitin työtoverilleni Minnalle Joensuuhun, jossa hän on SciFest-tapahtumassa OH7AB:n ständillä. Sielläkin lapset jonottavat vuoroaan sähkötyksavainta kokeilemaan.

Monen hamin voimin ja monin laittein toteutetun "koulun valloituksen" sijasta yksi tai enintään kaksi amatööriä sopii koulun rehtorin kanssa siitä, että lukujärjestyksessä olevan tunnin mittaisen "ikkunan" kohdalla koulun oppilaille kerrotaan ja näytetään, mitä sähkötyks on. Mukaan otetaan summeri ja avain tai kaksi sekä oppilaille esittelyn aikana ja lopuksi jaettavia monisteita. Esittelyn aikana jaetaan vaikkapa aluksi moniste, jossa on lyhyesti kerrottu, mikä sähkötyksen idea on ja tietysti luetellaan aakkoset ja vastaavat sähkötyksmerkit. Lopuksi jaetaan ovella moniste, jossa kerrotaan, mistä saa lisää tietoa sähkötyksestä ja leirikouluesite.

Oppilaat varmaankin kysyvät, käytetäänkö sähkötyks enää missään, onhan se niin vanha keksintö. Tässä kohtaa on hyvä kertoa, että puolet radioamatööriliikenteestä tapahtuu vieläkin sähkötyksellä. Voi vielä lisätä, että puolustusvoimissa sissijoukkojen täytyy osata sähköttää, koska se on taito, johon turvaudutaan kun mikään muu ei toimi.

Mutta entä opettajat?

Voin omasta kokemuksestani vakuuttaa, että rehtorit ja muut opettajat suhtautuvat suopeasti tarjoukseen tulla koululle kertomaan jostakin niin oudosta ja ehkä juuri siksi mielenkiintoisesta asiasta kuin sähkötyks. Elokuvat ovat onneksemme pitäneet huolta siitä, että sanat "sähkötyks" ja "morsetus" tai jopa "titaus" tuovat nuorten mieliin kuvia, joissa uppoavan laivan sähköttäjä tai Villin Lännen rautatiesähköttäjä naputtaa jännittyneenä sanomaa, josta riippuu monen ihmisen henki. YouTube on myös kiitettävästi valistanut nuoria siitä, että sähkötyks on nopeampaa kuin tekstiviestien lähettäminen (tnx Jay Leno). Miten saisimme nuoret löytämään YouTubea tietoa sähkötyksestä ja kiinnostumaan siitä? Tämän päivän hakukoneiden valtakunnassa vastaus on tietysti: kertomalla heille oikeat hakusanat Morse ja message!

Sähkötyt on kestopuosikki

Messuilla ra-toimintaa esitelleet hamit voivat vakuuttaa, että sähkötysavaimen kokeilemista voivat vastustaa vain kaikkein paatuneimmat nuoret, heitä kun ei mikään kiinnosta. Onhan jännittävää koskea esineeseen, jonka on nähnyt vain elokuvissa ammattimiehen taitavissa käsissä. Osaisinkohan minäkin?

Nuori saa opastusta avaimen käytössä ja sähköttää oman nimensä. Palkaksi hän saa pinssin, jossa lukee esimerkiksi "Morse lives!". Vielä enemmän hän hämmästy, jos esittelijä kertoo, että sähköttämiseen ei välttämättä tarvita edes avainta. Nuoren on pakko tämä väite uskoa, kun hänelle näytetään, kuinka pöytään tai seinään koputtamalla voidaan lähettää täysin ymmärrettäviä morsemerkkejä.

Sähkötystä on yllä käytetty vain esimerkkinä. Todellisuudessa harrastuksemme sisältää monia sellaisia asioita, joista nykypäivän nuori voi olla kiinnostunut. Olisittepa vain nähneet leirikoululaisten innostusta heidän juottaessaan komponentteja summerin piirilevyyn ja riemua summerin toimiessa!

Apua esittelyyn

Apua saa nopeasti amatöörikavereilta, he ovat lähinnä, mutta Liiton toimisto on erikoistunut auttamaan esittelyssä ja toimittaa mielellään harrastuksen esittelyssä tarpeellisia tarvikkeita, kuten rullaständejä, postereita, esittelyyn suunniteltuja avaimia kaiuttimiseen sekä luonnollisesti tarkoitukseen suunniteltuja monisteita. Unohtaa ei sovi myöskään Radioamatööri-lehden numeroita. Monet niistä sisältävät nuorten amatöörien kuvia ja heidän kirjoittamiaan juttuja. Ota yhteys Jukkaan, Annikaan tai Minnaan – me autamme! Kirjoitin tämän jutun osana leirikoulun markkinointikampanjaa. Leirikoulu onnistui viime vuonna siksi, että niin moni radioamatööri löysi lähisuvusta ra-toiminnasta kiinnostuneen lapsen. 17:stä leirikoululaisesta 14 oli radioamatöörin lapsi, lapsenlapsi tai lapsen kaveri. Siis vain muutama lapsi tuli leirikouluun netistä tai koulun ilmoitustaululta sattumalta löytyneen tiedon ansiosta.

Tämänvuotisen leirikoulun onnistuminen ei voi eikä saa jäädä sukulaisten varaan – on löydettävä ne(kin) nuoret, joilla ei ole hamisukulaisia. Tähän tarvitaan kaikkia Liiton jäseniä ja jäsenkerhoja. Toukokuu, varsinkin sen viimeinen viikko, on erinomainen ajankohta pienelle ra-toimintaan liittyvälle esittelylle kouluvuoden lähestyessä loppuaan.

Leirikoulu odottaa oppilaita, voitko sinä auttaa löytämään heidät?